

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoP/77/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5624200857
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Bebčák
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5624200857.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Bebčáka, členiek senátu JUDr. Marty Nemravovej a JUDr. Miroslavy Korbašovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, prihlásený k trvalému pobytu C. D. XXXX/X, E., dieťa rodičov: matka F. G. H., nar. XX.XX.XXXX, prihlásená k trvalému pobytu C. D. XXXX/X, E. a otec I. I. A. B., nar. XX.XX.XXXX, prihlásený k trvalému pobytu J. XXXX/XX, K., o neodkladnom opatrení, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 9P/28/2024 - 19 zo dňa 15. marca 2024, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 9P/28/2024 - 19 zo dňa 15. marca 2024 vo výrokoch II. a III. potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením okresný súd rozhodol tak, že: I. Súd ustanovuje maloletému A. B., nar. X. X. XXXX, kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, so sídlom Námestie Slobody 9, Ružomberok, IČO: 30 794 536, na zastupovanie v konaní o neodkladnom opatrení. II. Súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá. III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení okresný súd poukázal na návrh otca na rozhodnutie súdu pri nezhode rodičov neodkladným opatrením, ktorým nahradí súhlas matky s účasťou maloletého A. B., nar. X. X. XXXX, na exkurzii organizovanej L. M. N. XX, E., ktorého je žiakom, so spolužiakmi a pedagogickým dozorom do Slovenského národného divadla, ktorá sa bude konať dňa 26. 4. 2024; uloží matke povinnosť odovzdať maloletého do starostlivosti pedagogického dozoru dňa 26.4.2024 o 6.45 hod., resp. podľa inštrukcií gymnázia; uloží matke povinnosť zdržať sa úkonov a činností smerujúcich k neúčasti maloletého na exkurzii do Slovenského národného divadla v Bratislave, aby maloletému nevznikla škoda; uloží matke, aby sa zdržala citového vydierania, zastrašovania maloletého a uvádzania dieťaťa do omylu, že otec nesúhlasí s exkurziou; uloží matke povinnosť zabezpečiť prevenciu pred náhlym zhoršením zdravotného stavu maloletého a potrebe zabezpečovať ospravedlnenky údajného ochorenia prostredníctvom lekárov; uloží matke povinnosť uhradiť poplatky spojené s účasťou maloletého na exkurzii; otec sa zaväzuje refundovať 50% poplatkov spojených s účasťou maloletého na exkurzii.

3. Okresný súd uviedol, že Civilný mimosporový poriadok (lex specialis) v § 360 a nasl. obsahuje len niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach - vo veciach ochrany maloletého, vo veciach výživného, vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého a o povolení súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých. Civilný mimosporový poriadok neobsahuje osobitnú úpravu neodkladných opatrení vo veciach nahradenia prejavu vôle rodiča pri nezhode rodičov, preto je potrebné pri rozhodovaní aplikovať všeobecný právny predpis, ktorým je Civilný sporový poriadok (lex generalis). Z uvedeného dôvodu okresný súd pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia nevychádzal

z § 361 a § 367 CMP, ako žiadal otec vo svojom návrhu, ale z § 325 CSP. Civilný sporový poriadok v § 325 ods. 2 demonštratívne uvádza niektoré príklady neodkladných opatrení, ktoré môže súd nariadiť. Neodkladným opatrením je možné rýchlo a pružne riešiť situáciu, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je na úvahe súdu. Zákonným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je hodnoverným spôsobom osvedčiť dôvodnosť a trvanie uplatneného nároku (§ 35 ZR), ktorému sa má súdom poskytnúť neodkladná ochrana. Vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia je rozsah dokazovania, na rozdiel od konania vo veci samej, značne zúžený.

4. Podľa okresného súdu je úlohou súdu konať v najlepšom záujme dieťaťa, ktorý je prvoradý (Dohovor OSN o právach dieťaťa). Maloletý A. je na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia zverený do osobnej starostlivosti matke a zastupujú ho obaja rodičia. O bežných veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa môže rozhodovať každý z rodičov sám. O podstatných veciach rozhodujú rodičia dieťaťa spoločne. Otec žiada neodkladným opatrením nahradiť súhlas matky s účasťou maloletého na exkurzii do Slovenského národného divadla v Bratislave 26. 4. 2024 a uloženie povinností matke, ktoré súvisia s vytvorením podmienok spojených s účasťou maloletého na exkurzii. V § 35 ZR je uvedený demonštratívny výpočet podstatných vecí súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností (vysťahovanie maloletého dieťaťa do cudziny, správa majetku maloletého dieťaťa, štátne občianstvo maloletého dieťaťa, udelenie súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a príprava na budúce povolanie). Účasť maloletého na exkurzii organizovanej školou nemožno považovať v zmysle výkladu tohto ustanovenia za podstatnú vec. Naopak ide o bežnú vec týkajúcu sa žiaka školy, ktorá organizuje školské akcie počas vyučovania (napr. školské výlety, návštevy kultúrnych a športových podujatí). Pri výklade, či ide o podstatnú vec súvisiacu s výkonom rodičovských práv a povinností, sa súd riadi významom, aký je pripisovaný veci, o ktorej sa rodičia nevedia dohodnúť, v porovnaní s významom vecí demonštratívne uvedených v § 35 ZR. Jednodňovú exkurziu do Slovenského národného divadla v Bratislave nie je možné považovať za obdobne závažnú (porovnateľnú) s vysťahovaním maloletého dieťaťa do cudziny, správou majetku maloletého dieťaťa, štátnym občianstvom maloletého dieťaťa, udelením súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, či prípravou na budúce povolanie maloletého dieťaťa. Súd rozhoduje pri nezhode rodičov (ak sa nevedia dohodnúť) iba o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, nie o bežných veciach.

5. Na základe dokazovania vykonaného v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení okresný súd dospel k záveru, že v čase jeho rozhodovania nie sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie otcom navrhnutého neodkladného opatrenia, v dôsledku ktorých by bolo nutné v záujme bezprostrednej a nutnej ochrany záujmov maloletého pristúpiť k okamžitej úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Keďže účasť maloletého na exkurzii organizovanej školou, na ktorej sa rodičia nedohodli, nie je podstatnou vecou súvisiacou s výkonom rodičovských práv a povinností, súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Keďže v tejto veci je rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia konečné, okresný súd rozhodoval o trovách konania, a to podľa § 52, § 57, § 58 ods. 1 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

6. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote otec odvolanie, a to proti II. výroku uznesenia. Podstata napádaného uznesenia spočíva v interpretácii § 35 Zákona o rodine, ktorá je podľa otca nesprávna. Podľa otca čiastka najmä použitá v tomto ustanovení zdôrazňuje, že okrem situácií uvedených v § 35 sú aj ďalšie situácie, teda neuzatvára okruh konkrétnych situácií, nikoho nelimituje a nestavia mimo zákon. Podľa otca je uznesenie nezákonné a svojvoľné, diskriminuje a diskredituje maloleté dieťa, bráni mu v prístupe k informáciám, je v rozpore s čl.2, čl.3, čl.4, čl.6, čl.17, čl.18, čl.19, čl.27, čl.28, čl.29 Dohovoru o právach dieťaťa. Výrok č. II napádaného uznesenia mal mať iný obsah, najmä ak nenávisťou prskajúca matka škodí vlastnému dieťaťu. V čase rozhodovania mal súd informácie o škodlivom správaní matky a návrh na neodkladné opatrenie je reakciou na škodenie dieťaťu. Pri výklade, či ide o podstatnú vec, sa súd riadi významom, aký je pripisovaný veci, o ktorej sa rodičia nevedia dohodnúť. Prvý krát vidieť na vlastné oči hlavné mesto Slovenskej republiky je hodnotovo a významovo viac ako veci demonštratívne uvedené v 35 ZOR. Napádané Uznesenie sa sústredilo na preukázanie, ako nemožno rozhodnúť v súlade s návrhom. Úlohou súdu bolo rozhodnúť tak, aby maloletý A. mohol ísť na exkurziu do SND so spolužiakmi, v najlepšom záujme dieťaťa, aby nebolo diskriminované, keď sa 40 spolužiakov exkurzie zúčastní a len on sa jej nesmie zúčastniť. Samozrejme

mu to bude vysvetlené spôsobom, že nesmie ísť kvôli otcovi. Napádané uznesenie hrubo poškodilo maloleté a bezbranné dieťa. Otec si ako rodič uvedomuje a váži prístup školy umožniť deťom/žiakom všestranný rozvoj, možnosť navštíviť divadlá, koncerty, vidieť pamiatky. Administratívne delenie vecí na podstatné a bežné je vulgárne a proti záujmu maloletých detí.

7. Matka a kolízny opatrovník sa k návrhu a k podanému odvolaniu nevyjadrili.

8. Krajský súd ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP) po zistení, že odvolanie podal oprávnený účastník konania (§ 2 ods. 1 a § 7 CMP v spojení s § 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu danom v § 65 CMP až 67 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 385 ods. 1 CSP a contrario, za súčasnej aplikácie § 219 ods. 3 CSP a § 378 CSP) uznesenie okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP.

9. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

11. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

12. Podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

13. Odvolací súd vo všeobecnosti uvádza, že neodkladné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese, ktorý nemá charakter konečného rozhodnutia a ktorého účelom je len dočasná úprava pomerov účastníkov. Možno ho nariadiť len ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená a v prípade konania podľa CMP aj vtedy, ak to vyžaduje verejný záujem. Nevyhnutným predpokladom pre vydanie neodkladného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov. Súd v konaní o nariadení neodkladného opatrenia zisťuje len elementárne skutočnosti, ktoré majú byť základom pre jeho nariadenie. Súd pri nariadení neodkladného opatrenia sleduje predovšetkým záujem maloletého dieťaťa. V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa musí byť záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

14. Odvolací súd sa po preskúmaní spisového materiálu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanej veci nie sú naplnené podmienky pre nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia. K podanému návrhu otca krajský súd uvádza, že neodkladné opatrenie nemôže slúžiť na to, aby ním rodičia maloletých detí riešili každú nehodu, ku ktorej medzi nimi v súvislosti s výkonom rodičovských práv a povinností dôjde. Aj v konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti musia byť pre nariadenie neodkladného opatrenia splnené zákonom vyžadované podmienky: osvedčenie bezodkladnej potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania a osvedčenie vzťahu, ktorý vyžaduje bezodkladnú úpravu. Zároveň platí, že v konaní o nariadení neodkladného opatrenia je vecou navrhujúceho účastníka konania svoje tvrdenia osvedčiť dostatočnými dôkazmi, z ktorých súd vyvodí záver o prípustnosti, resp. neprípustnosti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolací súd obdobne ako súd prvej inštancie nezistil, že by bola daná potreba nevyhnutnej úpravy pomerov účastníkov neodkladným opatrením.

15. K námietkam otca ohľadom vyhodnotenia otázky nedohody rodičov o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností uvádza krajský súd, že vo všeobecnosti patrí obom rodičom právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa. Z formulácie ust. § 35 Zákona

o rodine možno vyvodiť, že o bežných záležitostiach je oprávnený rozhodnúť ten z rodičov, u ktorého sa dieťa momentálne nachádza. Za bežné záležitosti sa považujú záležitosti vznikajúce pri bežnom, každodennom uspokojovaní potrieb a plnení si povinností dieťaťa. Na riešenie podstatných otázok je naopak potrebný súhlas obidvoch rodičov, a preto je potrebné zisťovať aj názor druhého rodiča. Ak sa rodičia nezhodnú, je namieste postup podľa § 35 Zákona o rodine. Je potrebné zvýrazniť, že za podstatnú vec možno považovať dôležité otázky súvisiace s maloletým presahujúce svojim významom rámec bežných každodenných potrieb a povinností dieťaťa. V súdnej praxi bolo ustálené, že za takéto podstatné záležitosti sa vždy považuje vysťahovanie maloletého do cudziny, správa jeho majetku, štátne občianstvo maloletého dieťaťa, udelenie súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, príprava na budúce povolanie alebo zmena mena či priezviska maloletého. Použitie pojmu „najmä“ v citovanom ust. § 35 Zákona o rodine však zároveň nevylučuje, že ako podstatné možno posúdiť aj iné záležitosti, ktoré nie sú v tomto ustanovení uvedené. Vždy je však nutné vysporiadať sa s tým, či ide skutočne o podstatnú otázku.

16. S ohľadom na uvedené a v konkrétnostiach tejto prejednávanej veci sa krajský súd stotožnil so záverom súd prvej inštancie, že v prípade exkurzie organizovanej gymnázium, ktoré maloletý navštevuje, sa nejedná o situáciu, ktorú by bolo dôvodné riešiť nariadením neodkladného opatrenia. Neodkladné opatrenie v takomto prípade nemôže byť využívané ako prostriedok riešenia vzájomných sporov rodičov nad mieru presahujúcu nevyhnutnú potrebu úpravy pomerov. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že zásah súdu do výkonu rodičovských práv a povinností by mal nastať len v mimoriadnych prípadoch, čo nebolo v prejednávanej veci splnené. Inštitút neodkladného opatrenia je výnimočným procesným prostriedkom, preto súd pristupuje k jeho nariadeniu vo výnimočných prípadoch, keď ide o ohrozenie záujmov maloletých detí. V prvom je na dohode rodičov usporiadať rodičovské práva a povinnosti k maloletým deťom. Ak by súd rozhodoval o všetkých situáciách dieťaťa za rodičov, títo nebudú vôbec nútení/motivovaní vyvinúť úsilie o rodičovskú dohodu. Aktuálne je navyše potrebné krajským súdom konštatovať, že k času jeho rozhodovania je otcom v tomto návrhu požadovaná úprava vo vzťahu k exkurzii vymedzená časom jej uskutočnenia, ktorý uplynul pred rozhodnutím odvolacieho súdu, a teda takáto úprava je bez akéhokoľvek praktického významu pre pomery účastníkov, čím nemôže byť daná potreba bezodkladnej úpravy požadovaným neodkladným opatrením.

17. Odvolací súd tak rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný, a preto napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne rozhodnutie v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil vo výroku II., ktorým bol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý, a v závislom výroku III. o nároku na náhradu trov konania.

18. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP odvolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania. V súdenom prípade ide o vec starostlivosti súdu o maloleté dieťa a v takomto konaní každý z účastníkov sám znáša svoje trovy.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.